

SENDİKA

15 GÜNDE BİR ÇIKAR FİKİR VE SANAT GAZETESİ

25 Şubat 1967

Yıl: 1, Sayı: 13

Fiatı: 25 Krş.

TÜRK-İş'in SALTANATI SONA ERDİ

« Büyük bir iman ve güçle kurulan DİSK'i yıpratmak için çıkarcılar tarafından çeşitli tezvir ve iftira kampanyasının açılması beklenmektedir. Ama bütün bu yollar Türk İşçisi'nin yanık bağrında eriyecek ve tesirsiz kalacaktır. »

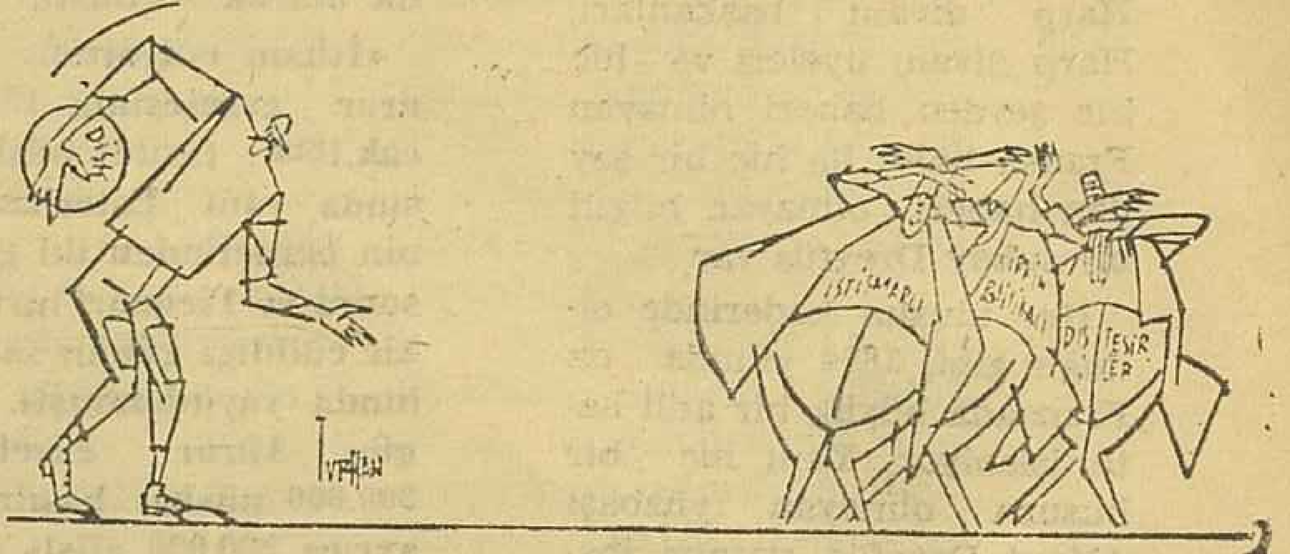
FARUK SEYMENLİ

12.2.1967 Pazar günü Türk işçisi için tarihi bir gün oldu. Şafak sinemasını dolduran 4 bine yakın kalpleri aynı duygu ile çarpan, aynı bunalımın altında ezilen, gönülleri bir, istekleri bir Türk yurdunun çilekeş işçileri, yıllardan beri kendilerine bel bağladıkları, çocuklarının rızkından kesmek suretiyle verdikleri paralarla besledikleri ve kendi yararlarına tek olumlu hareketlerini gözledikleri, Türk—İş yöneticilerinin, kendilerine yaptıkları büyük ihanetlerin hesabını sormak ve bu belâlardan kurtulmak için koşmuşlardı.

Bu muazzam ve şuurlu topluluk yerinde duramıyor; harıl harıl Türk işçisine ihanet eden, işverenlerle birlik olup işçiyi perişan etmek için her türlü çabayı sarfeden bu çıkarcı Türk—İş yöneticilerini aradılar; onlara ihanetlerinin hesabını sormak için yurdun her yanından İstanbul'a akın etmişlerdi. Hiç sebepsiz yere grevleri ertelenen Demiryol işçileri, yabancı şirketlerin çıkarlarını korumak için yüz üstü bırakıp grevlerini yargıtayın dahi tasdik etmesine rağmen işverenler sendikası genel başkanı Şahap Koca topçu'nun hatırına binaen Türk - İş tarafından grevleri ertelenen Paşabahçe işçileri...

Türk—İş'in bu kararının yüzde yüz işçiye ihanet ol-

(Devamı S. 4 de)

İşçi haklarını savunacak yeni bir sendika DİSK kuruluyor. (Basından)

YAZISIZ
(Turhan Selçuk — Milliyet)

Başyazı

KAMÇI ve UYUMAK

ÖMER TAŞDEMİR

Milletlerin tarihlerindeki iç isyanların menşei incelenirse, mutlaka bir sınıf mücadelesine dayandığı görülür. Ya azınlık bir zümrenin menfaatleri yok edilmek ve sömürülmeye karşı durmak için, veya sömürmeye alışanların mutlu yaşantıları son bulacak endişesi ile girişilmiş hareketlerdir bunlar. Fransız halk ihtilâli, Irak ihtilâlleri, Kore ihtilâli hep bu yüzdendir. Yine dinsel yoldan incelenen Hazreti Ali'ye karşı Muaviye isyanı, Romalılara karşı kölelerin isyanı, Simavnalı ŞEYH BEDRETTİN ve Dede Sultan (Börklüce Mustafa) isyanları hep sınıf mücadelesidir.

Bu mücadeleler zamanımıza kadar uzanmıştır. Bugün her millette yine sınıf mücadeleleri devam etmektedir. Ve her sınıfın çıkarları müşterek olmadığı, bir kısım insanların çalışan diğerlerinin çalıştıran durumunda olduğu müddetçe de devam edecektir.

Ancak bu mücadelelerden galip çıkmak, isteklerini karşı sınıfa kabul ettirmek kuvvetli olmaya, mücadeleci olmaya, bilinçli olmaya bağlıdır.

Bizde olduğu gibi çalıştıranların ve tüm kapitalistlerin gerek devlet yönetiminde gerekse, sosyal ve ekonomik düzende hep çalışanların ezilmesi için çevirdikleri çarka, çalışanlar olarak hız vermeye çalışır ve reylerimizle onlara yardım edersek elbette isteklerimizi kabul ettiremez daima eziliriz.

Hâlâ sınıfının farkına varmayan, kuru lâflara boş vaitlere haksız ve maksatlı suçlamalara kanarak kendi sınıfının karşısında olan sınıfların siyasî örgütlerine büyük bir saflıkla sahip çıkan bir işçi topluluğumuz var.

İşçinin uyanmasını, bir-

(Sonu S. 4 de)

ORTA DERECELİ OKULLAR ARASINDAKİ DENGESİZLİK

MİTHAT YABAN

● Erkek Sanat Enstitülerine ve tekniker okullarına devam edenlerin fakir halk çocukları oluşu; akla koskocaman bir acaba? sorusu getirmektedir. ●

Orta dereceli okullar deyince, ilkin akla erkek sanat enstitüleri ve liseler gelmektedir. Her iki orta dereceli okula devam edebilme koşulu; ortaokul mezunu olmaktır. Öğretim süreleri ise üç yıldır. Ancak: Erkek sanat enstitülerine, ilk okulu bitirdikten sonra da devam edilirdi; o zaman öğretim süresi altı yıl olur ve böylece orta okulu orta sanat olarak okumuş olurlar.

İlk okuldan sonra orta okulda aynı dersleri okuyarak mezun olan bu öğrenciler, erkek sanat enstitülerin de ve liselerde de hemen he men aynı dersleri görmektedirler. Liselerde okutulan tarih, coğrafya, astronomi, mantık ve yabancı dil fazlalığına karşı erkek sanat enstitülerinde de meslek teknolojisi, mesleki resim, teknik resim, elektro teknik ve atelye dersleri gibi fazlalıklar vardır. Birde seçmeli dersleri varki, bir çok okullarda yabancı dil olarak uygulanmaktadır. (Aslında bu seçmeli ders usulü de hatalı bir sistem, erkek sanat enstitülerinde de yabancı dil esas ders olarak okutulması gerekmektedir.)

Her iki orta dereceli okulun öğrenim süreleri ile gör müş oldukları dersler arasında esasta bir ayrılık ol-

(Devamı S. 4 de)

AGRİNDUS ANLAYIŞI VE ENDÜSTRİ İŞÇİLERİ

Yazan
Doç. Dr. Osman N. KOÇTÜRK

Türkiye ve koşulları Türkiye'ye benzeyen ülkelerde hızla endüstrileşerek kalkınma ve zengin olma, aklı başında insanları bile hayal ve yanılmaya sevkeden boş bir rüyadır. Endüstrilerini alt yapı kuruluşları ile birlikte geliştirmiş ve ileri standartlara ulaşmış ülkelerle, bundan sonra kurulacak yarım yamalak endüstrilerin rekabet edebileceklerini ve ayakta kalacaklarını tahmin etmiyoruz. Bu sanayileşme heves ve çabaları, bir gurup insanı zengin edebilir ve ileri ülkelerin artık maddeleri ile demode tesislerine bu yoldan pazar da hazırlayabilirsiniz. Fakat her iki işlem de çoğunlukta olan fakir halk tabakaları ile maliyeti ucuz ve düşük tutabilmek için makineden daha çok zorlanacak olan işçi kitlelerine mutluluk getirmeyecektir. Nitekim olaylar Türkiyemizde de böyle ceryan etmiştir. Birinci beş yıllık kalkınma plânının getirdiği sanayileşme özentisinin «Tarım — Endüstri» dengesini büsbütün bozarak topluma zararlı bir hal aldığını görüyoruz. Lastik, plastik, gazoz, margarin ve ilaç endüstrisi ilkel maddesi yabandan gelen ve Türk halkına ikinci kalite mamul madde hazırlayarak, elimizdeki birkaç kuruşu da yabana aktaran bir mekanizma haline gelmiş bulunuyor.

Temeli tarıma bağlı ve toprağı seven bir toplumu, yerinden yurdundan ederek, kentleri çevreleyen gecekondulara sürükleyen bu temelsiz akım tarım kesimindeki üretim gücünü azaltmış ve tüketim endüstrisinin topraktan kopardığı insanların emeği, yabancının kazancını artırıcı bir araç olarak kullanılmaya başlanılmıştır. Altı milyon lira sermaye ile kurulan bir margarin tesisi kısa bir süre içinde yaptığı yatırımın 5-6 mislini kâr hesaplarına geçirirken, Türk çiftçisi harcadığını geri alamamanın korkusu içinde yaşatılıyor.

Geri ülkelerin kalkınmalarında tarım, endüstri ve hizmet kesimlerindeki gelişmenin ahenk içinde vaki olması ve öncelikle tarıma dayalı bir milli endüstrinin kurulması önemlidir. Bunu yapmadığımız ve yapamadığımız için tarımsal ürünlerimizi satma bakımından muhtaç olduğumuz dış pazarlara, bir de tarım ve araç gereçlerini tedarik bakımından baş vurmaya mecbur kalıyoruz. Satarken aldatılmak ve alırken aldatılmak ise kalkınmamızı engellemektedir. Tarım ile endüstri arasında bir köprü kurmak ve Türk tarımının ihtiyaçlarını sağlayabilir bir ağır endüstri ile birlikte, tarımsal ürünlerimizi işleyerek dış pazarlara satabilen bir imalat endüstrisi kurabildiğimiz gün kendi yağımızla kavrulma olanağına ulaşacak ve yabancı ile ticari ilişkilerimizi de bir nisbet dahilinde azaltmış bulunacağız. Yeknazarda bir gerileme gibi tefsir edilebilecek olan bu çalış-

(Devamı Sayfa 4 de)

YARARLI YAYINLAR

YILDIZ OSMANOĞLU

DREYFÜS MESELESİ — Yassıada mahkûmlarından Bahadır Dülger'in yazdığı bu kitap; Fransa'da gerçekten geçmiş bir olayı anlatmaktadır. Kitap 282 sayfa, Fiatı: 10 liradır. İsteme yeri: Rek-Tur kitap servisi, Nuruosmaniye Cad. 81 Emek İşhanı — İstanbul.

Yassıada mahkûmlarından Bahadır Dülger'in yazdığı «DREYFÜS MESELESİ» adlı kitabı okurken, bir çok insanlarla karşılaşacaksınız. Bu insanların içinde, Cumhurbaşkanları, Başbakanlar, Bakanlar, Generaller, Milletvekilleri, Gazeteciler, Büyük yazarlar Büyük elçiler Gerçekleri arayan subaylar, savcılar, Avukatlar Harp divanı başkanları, Harp divanı üyeleri ve hiç bir şeyden haberi olmayan Fransa halkı ile hiç bir şey den haberi olmayan bilgili bir subay Dreyfüs var.

Her ulusun kaderinde olduğu gibi, 1894 yılında da Fransada büyük bir adli hata işleniyor. Yani hiç bir kusuru olmayan yüzbaşı Alfred Dreyfüs, vatana ihanet suçundan harp divanına sevkediliyor ve uydurma bir mahkemede uydurma delillerle müebbet hapse mahkûm ediliyor. Bu facia karşısında susmayan hak ve adalet aşığı fransız ulusunun asil duygusuna zindanlara atılma pahasına cesaretle rehber olan büyük yazar Emile Zola, bütün gücüyle haykırıyor:

— Hakikat yürümektedir. Onu kimse durduramaz..

Dreyfüs'ün suçsuzluğunu anlayan büyük yazar Emile Zola, elbette bütün gücüyle haykıracak, hakkı savunacaktı; çünkü onun omuzlarında bütün insanlığın sorumluluğu, bütün yazarların onuru vardı. Bu konuyu iyi anlayabilmek için kitaptan bir parçayı okuyalım:

«Umumî efkârı açık bir şekilde uyaracak ve meseleyi bütün çıplaklığı ile ortaya koyacak olan bu yazıyı kendi gazetesinde neşretmeyi, ayrıca duvar ilânı haline getirerek Paris şehrinin duvarlarına asmayı teklif ediyordu. Zola bu teklifi kabul etti.

Büyük bir gazeteci, büyük bir siyaset ve mücadele adamı olan Clemenceau yazının adını değiştirmiş ve ona metinde heyecan verici bir şekilde biribirini takip eden «İtham ediyorum» cümlesini başlık olarak seçmişti.

«İtham ediyorum» Auror gazetesinin 13.Ocak.1898 tarihli nüshasında, yani Esterhazy'nin beraetinden iki gün sonra ve Picquart'ın tevkif edildiği günün sabahında yayınlanmıştı. O gün Auror gazetesi 300.000 nüsha basılmış ayrıca 200.000 afişle Parisin bütün duvarlarını kaplamıştı.

Böyle bir yayın «İtham ediyorum» yazısının canlandırdığı hakikatler bütün Fransa-bir bomba gibi patlamıştı. Meşhur Fransız edibi Anatole France, Zolanın Dreyfüs meselesine yaptığı bu cesaretli müdahaleyi «İnsan vicdanının büyük bir hamlesi» olarak tavsif etmiştir.

Büyük Yazar Emile Zolanın kudretli sesi ile bütün insanlar kendi iç dünyalarında bir yeri yıkamalı ve arınmalıdır. Bu bakımdan «İtham ediyorum» yazısından bazı bölümler almak zorundayız.

«O murdar basına dayanmak, kendini Paris'in en alçak insanlarının müdafaa etmesine müsaade etmek bir cinayettir. Öylesine ki işte o alçaklar hukukun ve doğruluğun yenilgiye uğratılmasile küstahça bir başarıya ulaşmış oluyorlar.»

Umumi efkârı şaşırtmak, onu bir katil kasdında yardımcı - olarak kullanmak ve delirtinceye kadar tahrik etmek bir cinayettir.

Küçükleri, mütevazi vatandaşları zehirlemek irticai ve müsamahasızlığı tahriklerle gazaba getirmek bertaraf edilmediği takdirde Fransa'yı öldürecek olan Yahudi düşmanlığının arkasına saklanmak bir cinayettir.

Vatan severliği kin ve intikamlar için istismar etmek bir cinayettir. Bütün insanlığın hakikatı ve adaleti bir mabut haline getirmeye çalıştığı bir devrede kılıcı modern bir ilâh haline getirmeye çalışmak bir cinayettir.»

Fransız ulusunu bir bakıma kurtaran büyük yazar Emile Zola, bu yazılarından dolayı yargılanıyor ve mahkûm oluyor, ama sonuç ne, asıl önemli olan da bu. Bu önemli olanı herkesin kendisine kazandırması gerekiyor: çünkü ülkemizde geçmiş bir çok olay var ki, halâ karanlıklarda bir gün ışığı gibi duruyor da görmüyoruz.

Bu tanıtma yazısını okuduktan sonra usunuzda bir çok sorular düğümlenecek.

— Yüzbaşı Alfred Dreyfüs ne oldu?

— Büyük yazar Emile Zola ne oldu?

— Önemli ama çok önemli olan sonuç nedir?

— Bu kitabı okuyunca okuyucu ne kazanacaktır?

İşte bu soruların cevabını bulmak için, kendinize önem li olanı kazandırmak için bu kitabı mutlaka ama mutlaka okuyunuz.

VATANSEVERLİK BİR LÜKS MÜDÜR?

İSMAİL ÇÖL

Şöyle rahatlıkla yurtsever olduğumuzu söyleyemez duruma geldik. Adım, İsmail dir! diyorum da karşımdaki,

— Ne malûm?

der gibi yüzüme bakıyor.

Kayıtsız, kuşkusuz ve de şartsız bir eyleme katkıda bulunmak istersiniz.

— Ucunda ne var, sana bir faydası var mı?

deniliyor.

Galiba en zor yakınlarımı ve dostlarımı ikna edebileceğim.

— Güçsüz ve yeteneksizsin güçlü ve sorumlu duruma getirilsen, ahlâktan, toplumculuktan söz etmeğe vaktin kalmaz!

diyorlar.

Buna örnek olarak da fakirin zayıfın ibadet ettiğini, oruç tuttuğunu, fakat güçlülerle zenginlerin inançlarını yitirdiklerini gösteriyorlar.

— El-Ele verip mutlu yarınların temelini atalım!

diyoruz.

— Dünyayı düzeltmek bize mi kaldı?

diyorlar.

— O halde çekilin yolumdan, kendi işimi kendim göreyim!

diyorum.

— Enayilik etme, otur oturduğun yerde; elbet birileri gelir gerekeni yapar!

diyorlar.

— Ama kim, ne zaman, nasıl gelecek?

diyorum.

— Tasası bize mi düştü

diyorlar.

İmar görmemiş, tımar görmemiş bit yüzlü iğrenç haşaratlar çevrenizde dolanıp duruyorlar. Sonra da koro halinde

— Biz adam olmayız!

diyorlar.

Daha korkunçları var bunların. Sizinle aynı paraleldeki eylemlere katılıyor. İnanıyor ve güveniyorsunuz ona. Rengini, yönünü önceden belli etmeden, sizinle birlikte uzun yol katediyor. Vaktinizi, neşenizi, hızınızı paylaşıyor, sonra da,

(Devamı Sayfa 4 de)

KADER

Terkedilmiş tarlalar yol boyunca
Çözülmüş karasapan kara öküzün boynundan
Rüzgâr bir deli esiyor bugün burada
Gözleri dalmış yola Kezban ananın
Elleri kalmış koynunda

Bırakılmış samılar boyunduruklar
Evlek evlek parsellenmiş hozanda
Kuraklıktan kavrulmuş yoncalar, maşaldaklar
Baykuş tünemiş sınırdaki köhne
Kulübenin damında.

Matem var şimdi köyde harman yerinde
Nallarını sanki havaya dikmiş dövenler
Fareler cirit atıyor bomboş ambarda
Samansız kalışına üzülmüş kır kısrak
Gözleri bomboş bakıyor ahırda.

Kader midir kuraklık kader midir susuzluk
Eller az mı kalktı semaya dualarla
Düşmedi bütün bahar bir damla su toprağa
Gökmü darılmıştı onlara sanki
Su da dua ile alınmazdı ki

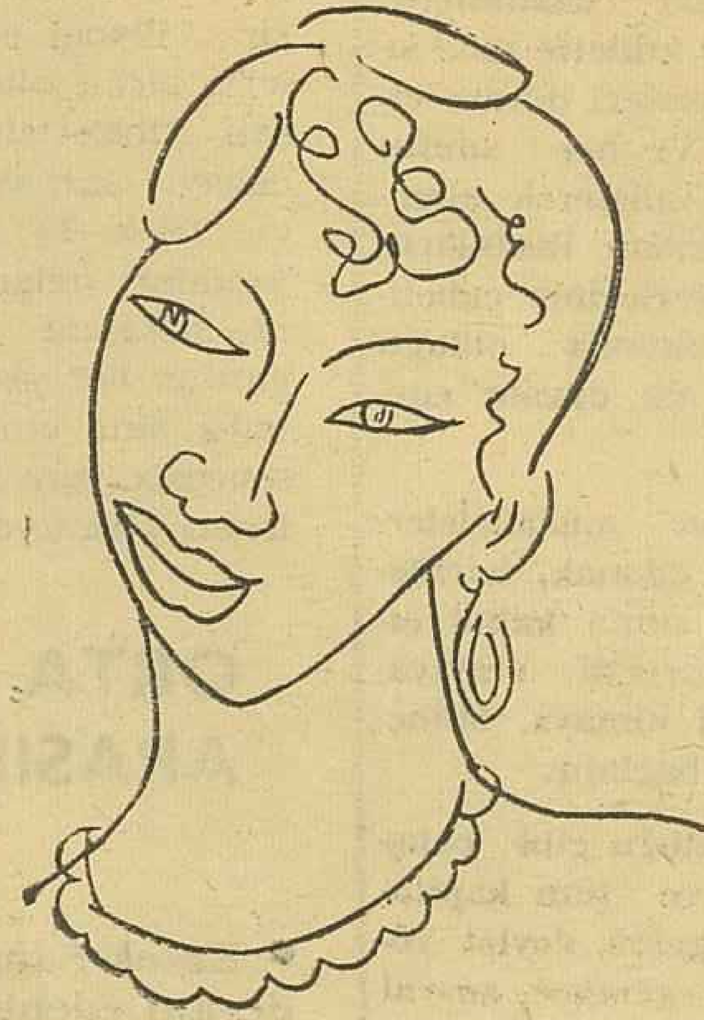
Bazan kara kara bulutlar belirdi gök kubbede
Alay ettiler tarladaki kara kaderli ile
Nasılda sevinmişlerdi önceleri
Yüzlerde ak tebessüm dudaklarda Allaha niyaz
Ve geçti böylece yine bir susuz yaz.

Sonra yine suratlar asıldı çatıldı kaşlar
Kundaktaki yavrudan ahırdaki danaya kadar
Hüzünlü bir matem bir feryat başlar
Açlığın ve susuzluğun feryadıdır bu
Kesildi nefesler kalmadı gözlerde uyku

Cürmünüz neydi diye bir nida gelse gökten
Ne cevap verirdi sanırsınız bu insanlar
Cevap vermezler ben tanırım bunları
Gözleri ifade eder uykusuzluğu suratları nefreti
Mideleri burkularak aç olduğunu söylerdi.

Sonra bu şiiri bir zengin çocuğu okudu
Sıcacık odasında babasına bu köyü sordu
Tersledi baba bu soruyu sorana sana ne dedi
Sen dersine çalış okumana bak
O köyde kalanları da kaderleri ile başbaşa bırak.

Halil CEYLAN

Matisse: Gravür, zenci kadın

KAPİTALİST EKONOMİNİN İZ DÜŞÜMÜ

BİNNAZ GELİN OLDU
GELİNLİK GÖRMEDİ BU YÜZDEN
TOPRAK EVDEN ÇIKTI
TOPRAK EVE GİRDİ.

BİR YANDA İNSANLAR YATAR
BİR YANDA GÜBRE KOKAR BU EVLERDE
İNEK BOYNUZUNU VURUR YALAĞA
GECEYİ İKİYE BÖLER,
BİR KOYUN SESİ,

İbrahim YILDIZ

Gerçekçi GÖZÜYLE

DENGESİZ DÜZEN

İBRAHİM YILDIZ

Ekonomik sıkıntılar içinde bocalayıp duran ulusların temel sorunlarından biri ya da birkaçı çözümlenmemiş demektir. Temel sorunların çözümlenip çözümlenmemesi eğemen sınıfların iyi niyetli olup olmamasına gerçekleri kavrayıp kavramamasına ve onlarda insan sevgisinin bulunup bulunmamasına bağlıdır. Çoğu zaman eğemen sınıfların anlayışsızlığı, bilgisizliği gerçeklere sırt çevirmesi yüzünden dengesiz bir düzen kurulur ve buna karşı kimse ağırlığını koyamaz. Yeryüzündeki dengesiz düzenler yüzünden zaman zaman uluslar birbirine girer, büyük politik çatışmalar ve savaşlar olur. Bütün bunlar eğemen sınıfların çıkarlarına bağlıdır. Dünyadaki düzensizlikler ve ulusların iç yapılarındaki aksaklıklar hep burjuva denilen egemen sınıfların çıkarcılık, sömürücülük duygularının başının altından çıkmaktadır.

Bir ulusun yönetim düzeninin bütün vatandaşları memnun etmesi herkese huzur getirmesi gerekir; çünkü bu yapılmadıkça hızlı kalkınmadan, o ülkede insan gibi yaşandığından söz edilemez ve buna rağmen düzende denge bir türlü kurulamaz... Oysaki dengeli bir yönetim düzenini sağlamak o denli zor bir iş değildir (!) —Şu son cümleyi yazarken herkesi samimiyet içinde görmüştüm, ama tröstler, kompradorlar usuma dokundu da cümle sonuna parantez içinde ünlem işareti koymak zorunda kaldım.—

Bir ülkenin yönetim düzeni hangi sistem içinde olursa olsun, burjuvaların gizliden gizliye yaptığı sınıf ayrımına göre doğan sınıflar kendi ağırlıklarını siyaset alanında ortaya koyabilirlerse, o ülkede sosyal adalet düzeninin kurulması mecburiyeti doğar. Sosyal adalet düzeninin kurulması için sağlam bir vergi reformu yapılması zorunluluğu vardır. Sağlam vergi reformu ise ülkemizde yapıldığı gibi devlet üretimi olan tüketim maddelerine zam konulmakla olmaz. Bu tip vergileme sistemi zengini daha zengin, fakiri daha fakir eden bir sistemdir. Bu sistemi uygulamak hem kolaydır, hem de Burjuva sınıfının işine yarar; ayrıca bu sınıfın siyasî otoriteye karşı ağırlığını koyduğunu, emrinde çalıştırdığını ya da siyasî otoritenin bu sınıfın elinde bulunduğunu gösterir. Bu sınıfın insanları o kadar hödük, o kadar düzeyde düşünen kişilerdir ki, sonucu hiç hesap etmezler. Onlarda çıkar varsa; vatan da vardır ,ulus da vardır, din de vardır. ama çıkar yoksa bütün bu kutsal duyguların onlarda bulunup bulunmadığı çok şüphelidir.

Bir ülkede sosyal adalet düzeninin sağlanması için yapılması gereken vergileme esasının varlık ilkelerine dayanması gerekir, yani herkes malının, mülkünün ve net kazancının vergisini ödemelidir; aksi halde bütün vergi sistemleri hak, adalet esasına dayanmadığı gibi islâm dini ile de taban tabana zıttır. Bu zıtlıkları gözü görmeyen Burjuva sınıfının efendileri yurtseverliği, dindarlığı, milliyetçiliği, ülkücülüğü kimseye bırakmamakta bu kutsal duyguları da tekellerinde bulundurma savındadırlar. Oysaki bunların kutsal duygulara bağlılıkları çıkarları ile orantılıdır, çünkü tarihin akışı içindeki olaylar bunu göstermektedir.

Konuları buraya kadar inceledikten sonra dengesiz düzenin nedenleri bütün ana ayrıntıları ile ortaya çıkmış oldu. Sosyal adalet düzeninin kurulmasını, işlemesini sağlamak için hepimizin düşünmesi gerekiyor.

Hepimizin düşünmesi...

Sandukadan Sendikaya

AHMET KÖKLÜGİLLER

Dört yıl önce «Mutlu Dönemeç» başlığı altındaki yazısında sayın Aziz Nesin şunları yazıyordu:

«... Yıl 1945... «Sendika» sözü daha yeni yeni duyuluyor. İşçilerin sendika kurmalarını, örgütlenmelerini isteyen, yazan aydınlar kovuşturuluyor, yargılanıyor.

İngiltere'de yapılacak uluslararası bir sendikacılık toplantısına Türkiye'den de sendikacı istiyorlar. «Bizde sendikacı yok!» denilse yüz karası. Kendilerince güvenli saydıkları birkaç kişiyi bulup buluşturuyorlar. Onların basın toplantısına gitmiştim. «Sendika» diyemi yor «sanduka» diyorlardı. (Sanduka tabutun üstüne örtülen taştan ya da tahtadan yapılmış kapaktır) İngiltere'ye gönderilecek olanlar

— Türk işçisi sandukaya girecektir. Hükümetimiz, işçilerimizin sandukaya girmesini istiyor... diyorlardı.

Bundan ne çıkar, demeyiniz. Demokrasiye «demir kır at» denilmesi de önemliydi.

Aradan geçen ondokuz yıldır, ondokuz yılda sandukadan sendikaya geldik.» (1).

Gerçekten «sanduka»dan «sendika»ya geçebilmiş miydik? O yıldan bu yana Türk emekçilerini temsil etmek durumunda olan TÜRK—İŞ, gerçekten Türk emekçilerini içinde bulunduğu çileli durumdan kurtaracak bir nitelik kazanıyor muydu? Bu gelişim, salt bir sözcük değişmesi miydi, değişme, gelişme özde de oluyor muydu?

Türkiye hızla değişen bir ortama girmişti. Olaylar biribirini kovalıyor, düşünceler, insanlar akıl almaz bir hız içinde renk değiştiriyordu. Kimin ne olduğu belli oluyordu hemen; değersizler kalburun altına geçiveriyor, birçok «tabu» lar yıkılıyordu.

Dört yıldan bu yana Türk sendikacılığındaki gelişmeler de, sayın Aziz Nesin'in fazla iyimser olduğunu ortaya çıkarmıştır. Gelişmeler, ne yazık ki, yazarımızın iyi niyeti yönünde değildir.

Bir de şu satırları okuyalım durumu anlamak için:

«Gelişme devresinde olan sendikacılığımıza yabancı müdahalesinin ülkenin geleceği yönünden çok önemli olan bir sosyal hareketi nasıl yozlaştırdığını aydınlarımız gereği gibi öğrenebilmiş değildir. Bu yozlaşmanın en çok Amerikan Devlet Bakanlığına bağlı AİD adlı kuruluşun etkisi ile olduğu bu konuda yazılan yazılar ve yapılan araştırmalarla ortaya konmuştur.

... Türk—İş yöneticileri Amerikalarla temasa geçerek AİD'in Türk—İş'le çalışmasının daha yararlı ve zorunlu olduğundan bahisle AİD programının işçi ve sendikalarla ilgili bölümünü Türk—İş yönetimi altına almışlardır.

... Türk—İş bugüne kadar AİD'den işçileri eğitmek amacı ile 6 milyonun üzerinde para almıştır. Buna karşılık işçiye verebildiği hemen hemen bir hiçtir.

... Türk sendikacılığında yabancıların müdahalesine bir son vermek sendikacılığımızın geleceği yönünden kaçınılmaz bir hal almıştır.» (2).

Daha kötüsü 12.2.1967 günlü gazeteler, Amerika'nın Türk—İş'in bünyesinde çalıştırdığı sendika uzmanlarının (!) birer CIA mensubu «casus» olduklarını yazıyordu.

Görüyorsunuz olaylar, Aziz Nesin'in iyimserliğini boşa çıkaracak bir yönde gelişmekteydi Türkiye'de. Türk emekçileri sandukayı bırakın, tabut'un içine itiliyordu!

Şunu da söyleyelim ki, Türk sendikacılığının yozlaşmasına, yabancı tekellerin eline geçmesine göz yummayacak gerçek sendikacılar, yurtsever sendikacılar vardı Türkiye'de. Emekçinin ezilmesini istemeyen, emekçi dostları vardı...

İşte bunlar tuttular, bir araya geldiler, «bağımsız bir Türkiye ve bu Türkiyenin içinde mutlu bir işçi sınıfı yaratmak için ve yurdumuzun uygar düzeye erişmesi yolunda anayasanın öngördüğü bütün hakları sonuna kadar kullanacak» olan DİSK'i kurdular.

Şimdilik ilk kuruluşunda 115 bin işçiyi temsil eden DİSK, çok kısa zamanda, «halktan yana ,emekten yana ve Türkiye'nin bağımsızlığından yana» olan öbür Türk emekçilerini bünyesinde toplayacaktır. Türk sendikacılığını «politika üstü» figaniyle, çıkarcı politikanın emrine veren «sarı sendikacı»lardan kurtaracaktır.

Sandukadan sendikaya geçişin ancak ileri bir kuruluş olan DİSK'le sağlanacağına inanıyor; bu ileri kuruluşu bütün yüreğimizle selâmlıyoruz!

---

(1) Sosyal Adalet Dergisi, 1963

(2) Yön Gazetesi, Ocak 1967.

YILMAYACAĞIZ

MEHMET ARDIÇ

1961 Anayasasının ışığı altında başladığımız ve ölümümüz pahasına da olsa, yılmadan devam edeceğimiz ölsek bile, ölülerimizin de bu kutsal yolda faydalı olacağına inandığımız, insan emeğinin mücadelesi yolunda bize yapılmak istenen oyunlar ne olursa olsun yılmayacağız.

Çünkü bizim mücadelemiz dünyaya gelip insan adını taşıyan her kişinin taşıdığı insan adına yakışan; gerçek insanın yaşantısını sağlamaktır. Bu kutsal mücadelemizde yolumuza çıkan engeller bizi yıldırmayacak daha da kuvvetlendirecektir.

Çünkü biz daima doğruyu daima ezileni savunuyoruz. Ve sonuna kadar da savunacağız.

Hatta öyle savunacağız ki, daracık kafaları ile bize hücum edip, bizi susturmak ve ezmek isteyenlerin kayıp olan haklarını da onlar bize söverlerkende olsa savunacağız. Onlar bize söverken, bizi eğmek isterken biz hiç ama hiç yılmadan onların ve onlar gibi kişilik bilincine erişememişlerin haklarını büyük bir güvenle savunacağız.

Şurasını da hemen belirtelimki, onlar bize her türlü eziyeti reva görürken, biz hiç darılmadan yolumuza devam edeceğiz. Ve onların da insanlık bilincine erişmesi için elimizden gelen yardımı yapacağız.

Bugün bizi anlayamayan ve kendi haklarını savunamayan biçareler, bizi anlamaya başladıkları gün ve haklarının kendileri tarafından savunulacağının bilincine vardıkları an utanacaklar ve bu dünyaya insan olarak gelip, insanlık görevini yapamadıkları için vicdan azabı duyacaklardır. Bizi ve bizim gibi kendini topluma adamışların yüzüne bakamıyacak, yanımızdan geçmemek için sokak değiştireceklerdir.

Bizlere yaptıkları baskıları hatırladıkça kahrolacak ve bizleri yok etmek için burjuvaların önünde köpekleştikleri günleri hatırlayarak, kendi kendilerinden iğreneceklerdir.

Biz ise; bugün nasıl kızmıyor ve darılmıyorsak, onların baskılarına ve ezme metodlarına rağmen, onları uyandırmak istiyorsak ve bütün bu rezaletlere insanlık adına göğüs gerip yılmadan mücadele ediyorsak, onlar yanımızdan geçemeyip sokak değiştirirlerkende onlara gülmeyecek onları daha da mücadeleci yapabilmek için bugün onların baskı metodları karşısında nasıl yılmadan mücadele ediyorsak o günde yine onların toplum karşısındaki güçlerini artırabilmek için mücadele edeceğiz.

Ve bu zavallılara bir defa daha hatırlatalım ki, uyansalarda uyanmasalar da, bize baskı yapsalarda yapmaslarda onlar ve onlar gibi zavallıların haklarını ölümümüz pahasına da olsa savunacağız.

Çünkü biz kendimizi, insan haklarının mücadelesine adadık.

Vatan Severlik Bir Lüks Müdür?

(Baştarafı Sa. : 2 de)

— Ben buradan dönüyorum! deyiveriyor.

Yazın kızgınlığını hafifletmek için adam tüm hazırlığını yapıyor. İzin alıyor işyerinden, para biriktiriyor, denizle ilgili eşyalarını tamamlıyor.

(Siz diyorsunuz ki içinizden, bu adam, bu yaz mutlaka denize girecek).

Seyahat bileti alıyor, sayfiye yerine geliyor oda kiralıyor, soyunuyor, mayosunu giyiyor, kıyıya geliyor; iskeleye çıkıyor, vücuduna şekil verip denize atlayacakmış gibi yapıyor ama atlamıyor, geri dönüyor, soluğu şehirdeki evinin kanepesinde alıyor.

Bu adamın tek ve mutlak hedefi denize girmiyor, bunun sırrını çözebilirmisiniz? Madem ki denize girmiyecektin bu hazırlık niye?

İşte birçok sendikalarımızın ve özellikle Türk—İş'in durumu da bundan farklı değil.

Toplumcu, Türk—İş'in denize girmeyeceğini nereden bilsindi?

Ama artık, bunu da gördükten sonra,

— Belki gelecek yaza girer; acelesi ne? Hem belki de sancısı tutmuştur o anda. Ülseri aklına gelmiştir. Ya da birden korkmuştu denizden bütün bunlar da olmasa, belki de çok yıldızlı bir kol omuzuna dokunmuştur o anda, insanlık hali bu herşey olur!

demek için ebleh olmak gerekir.

Onbinlerce emekçiyi caddelere dök, pankartlar hazırla, merasimler düzenle, basına ve kamu oyuna duyuruda bulun hedefini seç, yürü hedefe yaklaşınca, biri çıkıp ne istiyorsunuz? deyince:

— Biz mi? Hiiç?
deyip geriye dön.

E, adama günün birinde sormazlar mı, hir «HİÇ» için bu telâş nedir? diye.

TÜRK—İŞ KONFEDERASYONUNU yönetenlerin sonu geldi diyenlerin arasında en sağdakiler de var, en soldakiler de var, ortadakiler de var, orta sağ ve orta soldakiler de var.

— Pekiyi ama TÜRK—İŞ nerede?

— Hiçbir yerde olmayana fizik kanunu cevap verir....

Türk-İş'in Saltanatı Sona Erdi

(Baştarafı Sayfa 1 de)

duğunu ilân edip Paşabahçe işçilerine sahip çıktıkları ve haklı grevlerini başarıya götürdükleri için Türk—İş tarafından aforoz edilen Maden—İş, Lâstik—İş, Basın—İş, Petrol—İş sendikalarının işçileri hepsi hepsi orada idi. Yurdun her köşesinden bu karda ve kışta İstanbul Şafak sinemasına akın eden bu Türk-İş tarafından bağrı yanık işçiler hesap sormak için aradıklarını bulamadılar. Çünkü Türk—İş'in işçi düşmanı yöneticileri bu kongreye hesap vermeye gelmemişlerdi

Gelmemişlerdi ama Türk işçisi Türk—İş'in bir memuru olan İsmail Topkar'dan hıncını almak istemiş kendisine (defol işçi katilleri zalimlerin uşağ ısen git senin ağababaların gelsin) diye bağırmış ve onun oradan kaçmasına sebep olmuşlardır. Kürsüde açış konuşmasını yapan Maden—İş sendikası genel başkanı Kemal Türkler'in müdahale ve ikazı olmasa idi daha kötü durumlar olabilirdi.

Kemal Türklerin dakikalarca ayakta alkışlanan konuşmasından sonra bütün kurucu sendikalar olağan üstü kongrelerini yaparak çılgınca alkışlar arasında Türk—İş'ten ayrılma, sonra da kendileri için bir kurtarıcı gözü ile baktıkları Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK)i kurma kararı almışlar ve Türk—İş'i bir daha bir daha lânetlemişlerdir. Üyeler arasından «yarabbi çok şükür kurtulduk» sözleri ayyuka çıkarken bir çoklarının gözleri yaşarmıştır.

İstiklâl marşı ile başlayıp Dağ başını duman almışla biten DİSK'in kuruluşu işçiden yana olmayan sadece koltuklarını muhafaza etmek için gelen ağam, giden paşam diyen Türk—İş yöneticilerinin oturdukları koltukları tehlikeye düşürmüştür. Onun için büyük bir iman ve güçle kurulan DİSK'i yıpratmak için bu çıkarcılar tarafından çeşitli tezvir ve iftira kampanyasının açılması beklenmektedir. Fakat bütün bu yollar Türk işçisinin yanık bağrında eriyeceğine ve tesirsiz kalacağına inanmaktayız.

Amerika'da da işçiye ihanet eden sendikalar işçileri tarafından Türk—İş gibi yüzüstü bırakılma yolunda olduğundan, Türk - İş'in beslendiği Amerikadaki ihanet şebekesi de kendisini kurtaramıyacaktır.

Agrindus Anlayışı

(Baştarafı Sayfa 1 de)

ma tarzı Türk toplumu kendini toplayıp bilinçleninceye kadar gerçekten lüzumludur. Milletlerarası ticari alanda olup bitenleri iyi bilemediğimiz için, bu ilişkiler genişledikçe daha çok yanılıyor ve daha çok aldatılıyoruz. İsrail tarım ile endüstri arasındaki köprüyü tesis ve kendi kendine yeterli bir politikaya uyma suretiyle ilk gelişmelerini kendi bünyesinde tamamlamış ve daha sonra da dış pazarlara açılmış bir ülke olarak bize güzel bir örnek vermiştir. İyi yetişmiş vebilinçli binlerce teknisyeni olan İsrail gibi bir ülkenin bu ihtiyatlı davranışına mukabil, bizim tarımı büsbütün ihmal ederek yabancılar ve yabancı sermaye ile içli dışlı ilişkiler kurmamız bize çok pahalıya mal olmuştur. Bundan dolayı demokratik düzen içinde yurt sorunları ile yakından ilgilenip çıkar yolu arama durumunda olan işçi kuruluşlarının yalnız kendi meseleleri ile değil henüz örgütlenememiş olan tarım işçilerinin problemleri ile de ilgilenmeleri gerekiyor.

Endüstri işçilerimiz toplu sözleşme ortamının avantajlarını kullanıp yalnız kendi çıkarlarını ve mutluluklarını arayan guruplar olarak kaldıkça, Türk ekonomisi içinde bulunduğu fasit daireden kurtulamayacak ve çekişmelerin sonu alınamayacaktır. Tarım kesimindeki üretim gücü ve kazancı artan bir ülkede endüstri işçilerinin de refaha kavuşacakları tabiidir. Emek ve çabalarımızın boşa gitmemesi ve tarım ile endüstri arasındaki köprünün kurularak kendi kendimize yeterli hale gelebilmemiz için üniversite profesörleri gibi Türk işçi örgütlerinin de tarımsal konulara ve özellikle tarım işçilerinin meselelerine eğilmeleri gerekiyor. Dünyanın bütün ülkelerinde endüstri işçilerine nazaran daha geç örgütlenebilen tarım işçileri Türkiyemizde de henüz örgütlenememişler ve kanunları meclislerden çıkmadığı için seslerini duyuramamışlardır. Bu gelişmelerin çabuklaştırılması ve tarımsal üretimin endüstriyi tamamlayıcı bir üretim kesimi haline gelebilmesi, tarım kesimindeki problemlerin çözümlenmesine ve endüstri işçisinin de buna yardımcı olmasına bağlıdır.

Bir tarım ülkesi olan Türkiye'de işçi denilince tüketim endüstrisinde görev almış bir avuç insan değil, toprakla güreşen ve bize yediğimiz iki lokma ekmeği üreten milyonlarca insan da akla gelebilmelidir. Bize kalırsa kurtuluşa giden yol buradan geçer. İsrail'in Agrindus uygulaması bize örnek olmalıdır.

Orta Dereceli Okullar

(Baştarafı Sayfa 1 de)

mamasına rağmen, yüksek okullara devam edebilme gözden geçirildiğinde büyük bir dengesizlikle karşılaşılır.

Erkek sanat enstitüsü mezunları, sadece teknik okul ve teknik öğretmen okullarına devam edebilirlerken, lise mezunları ise yüksek okul sayılan bütün okul ve fakültelere devam edebilme haklarına sahiptirler. Bir an için liselerde okutulan tarih, coğrafya, astronomi ve mantık derslerinin erkek sanat enstitülerinde okutulmayışını bir noksanlık kabul ederek, hukuk, tıb, eczacılık, veteriner, ziraat, edebiyat vb. gibi fakültelere devamlarına mani sayalım. Erkek sanat enstitülerinde okutulan teknik resim mesleki resim, teknoloji, elektro teknik, s. elektrik, mekanik ile atelye dersleri ve bu enstitüyü bitirdikten sonra iki yılda aynı dersleri daha geniş bir şekilde teknikerde okuduktan başka ayrıca buhar kazanları, ölçme tekniği makina elamanları, proje - resim, hidrolik makinaları, insan münasebetleri ve iş organizasyonu gibi teknikte en gerekli dersleri görmeleri teknik üniversiteye devamları için yeterli sayılmazmı? teknik konularda böylesine dolu olan öğrencilere teknik üniversiteye devam edebilme yetkisi tanınmazken, teknik konularda öğretimleri yeterli olmayan lise mezunlarının devam etmeleri dengesizlik olmaz mı? amacımız lise mezunlarının teknik üniversiteye devamlarına mani olmak olmayıp, erkek sanat enstitüsü ve tekniker okulu mezunlarınında bu üniversiteye devam hakları olduğunu belirterek ortadaki dengesizliği yansıtmaktır.

Erkek sanat enstitülerine ve tekniker okullarına devam edenlerin fakir halk çocukları oluşu; akla koskocaman bir acaba? sorusu getirmektedir. Bu sorunun zihinlerden silinmesi ise ancak dengesizliğin giderilmesile mümkün olur.

Bu konunun içinde orta dereceli öğretmen okullarını da düşünmek yerinde olur.

Kamçı ve Uyumak

(Baştarafı Sayfa 1 de)

leşmesini ve kuvvetli olmasını kendi çıkarları yönünden bir felâket olarak gören; kapitalist partilerin uydurdukları yalanlara inanarak kendi sınıfının gerçek ve cesur liderlerine komünist diyen; işçinin geçim indirimini erteleyen; işçilere çalıştıkları müessesenin kârından pay verecek olan 440 sayılı kanunu uygulamamakta direnen; Paşabahçe, Petrol Boru Hattı, Demiryolu, Petrol işçileri grevlerini erteleyen; Karabük'de 2000 kişiye 7600 kişiyi mahkûm edip yetkiyi azınlığa verdiren; Ereğli'de bilirkişi raporunun Maden-İş 2300, Metal-İş 1374 demesine rağmen hâkimi reddetmek suretiyle adaleti yanıltıp yetkiyi azınlık sendikasına verdirten; Çorumlu temizlik işçilerini çoluk çocuk aç susuz yalın ayak yürüten; Pancar Motor Fabrikası işçilerine baskı yaparak istemedikleri bir sarı sendikaya kayıt olmaları için zorluyan, bu idealist ve kişilik sahibi işçileri yollara düşürüp Ankara'ya kadar yürüten; işçi düşmanlarına hâlâ lâyık oldukları dersi vermek istemeyip onlara sendikacı ve yönetici gözüyle bakan, bunların işçileri böylece ezmelerine karşı durup, direndikleri ve cesurca onlarla mücadele ettikleri için bu işçi düşmanları tarafından aforoz edilen işçinin gerçek sahibi cesur liderlere bu kötü insanlarla beraber dil uzatan şuursuz ve bilinçsiz işçiler bulunduğu müddetçe, değil insanca yaşamak, değil hak almak korkulurki, işçiler eski Roma devrindeki esirler gibi çalıştırılabilir...

SENDİKA — Fikir ve Sanat Gazetesi

Sahibi : Türkiye Maden - İş Sendikası Karabük Bölge Merkez Şubesi adına : Nuri Kara
Basın ve Yayın Müdürü : Mithat Yaban
Yazı İşleri Müdürleri : Ömer Taşdemir - İbrahim Yıldız
Yönetim Yeri : Hürriyet Caddesi, No: 86, Maden - İş Sendikası, *Karabük*
Dizgi ve Baskı : Balkanoğlu Matbaacılık Ltd. Şti. *Ankara*